

pravo! Narod ni oslovska koža (pergament), na kateri so zapisane pravice starodavne pa po novih premembah časa zvenéle, — narod je živ, kakor je nekdanj bil; vsakemu tedaj naj se dá, kar mu gré, pa bo mir; nobeden ne bo suženj družemu, vsi si bojo ravnopravni bratje!

Ozir po svetu.

Rastlina, ktera mrzlico ali zimico nareja.

Dr. J. H. Salisbury iz Cleveland-a, Ohio, naznanja v amerikanskem časniku „Journal of Medical Sciences“, da mrzlico nareja neka mikroskopična rastlina, ktera se nahaja v taci krajih, kjer se je stoječa, gnjileča voda ravnokar posušila. Plodni prah (sporen) te male rastlinice raznaša mokra ponočna megla; človek jo po sopenji v-se dobi in mrzliččen je. To je že zdavnej zdravnikom znano, da v močirnih krajih je največ mrzlice in da posebno ponoči se mrzlica rada dobi; al krivili so le neko miasmo, ktera kviri zrak. Omenjeni zdravnik pa svoje mnenje, da le vsopeni prah one rastline dela mrzlico, podpira s to skušnjo, da več trug tiste zemlje, v kateri je mrzlična rastlina bila, so prenesli v take kraje, kjer še nikdar nikoli ni mrzlice bilo, in — v 2 do 3 tednih so imeli mrzlico ondi! — Je li vse to gotovo ali ne, tega ne vemo; zanimivo je, in utegne zdravnikom navod biti k daljnemu preiskovanju.

Zmes.

* Kaj rekó homeopatikarji k temu? — V Wittslein-ovi „Vierteljahresschrift“ se bere to-le: V Magdeburgu so v neki hiši otroci po naključbi staknili domačo homeopatično apoteko in vsa zdravila od konca do kraja pojedli. Oče v velikem strahu, da ne bi pojednežem škodovala „kuglice“, teče brž k zdravniku in mu pové, kakošna nesreča se je zgodila. Zdravnik ga potolaži, češ, da ne bo nobene škode. In res ni bilo nobenemu nič. Enaka dogodba se je pripetila nedavno v Wisbech-u na Angležkem. Tu sta dva otroka homeopatične kuglice iz 20 steklenic snedla — brez vse škode. Vredništvo „In. Blatt“ tem dogodbam, ktere kažejo, da so homeopatične „kuglice“ čisto prazna stvar, dostavlja to-le: Homeopatikarji se ločijo med staroverce in razkolnike: uni tanjšajo zdravila milijonkrat, ti-le sto- ali tudi desetkrat. Če tedaj kuglic homeopatikarja-staroverca požreš na cente, nič ti ne bo délo; kuglice homeopatikarja razkolnika pa že utegnejo nevarne biti, ako pojéš celo apoteko.

Slovensko slovstvo.

* *Palček*. Koledar za leto 1867. Dal A. Pra-protnik. V Ljubljani. Natisnil in založil J. R. Milic.

Zopet je drobní „Palček“ stopil na beli dan, ki razun navadne pratike prerokuje vreme, — pripoveduje, koliko je Slovanov na svetu in kako se jim je godilo, tolmači voščila pa dodaja še „mali kruhek“ v kratkih pesmicah, — vse to na pol pôle, tako, da „Palčeka“ res brez nadlege seboj nosiš v žepu, kteremu je namenjen in za kterega je res prav pripraven.

* *Koledarček za navadno leto 1867*. Na svetlo dal M. Vilhar — se zove drugi „Palček“, ki je prišel na dan. Navadni pratiki je pridjal izdatelj torbico svojih pesem, nekoliko novih, nekoliko pa tudi taci, ki so že znane po zanimivih napevih.

* *Poštena deklica*. Šaloigra v enem delu. Spisal in založil Miroslav Vilhar.

Igrica igra v Lipavi (Vipavi); dva oženjena možá, eden (Kikelj), ki zavija slovenski jezik po laškem,

drugi (Kokelj), ki ga zavija po „kranjski šprahi“, se silita pošteni šivarici, ki „trideset pomladi hodeva že po svojih petah“, ktera pa že ima vdovca na limanicah, ki ga čez 3 tedne tudi res za možá dobi. Čitalnici vipavski, ajdovski ali tržaški utegne zavoljo lokalizmov „Poštena deklica“ najprimerniša biti.

Svèt zastran slovenskih glediščinih iger

čitalnicam v prevdarek.

Gotovo je, da čitalnice naše niso več zadovoljne s samim petjem; igre glediščine so posebna slast čitalničnim „besedam.“ Da pa čitalnice imajo iger na zbiro, treba, da jih natisnjenih več pride na svetlo.

Al težava je z izdajanjem, ker pisatelj in izdatelj še toliko nimata gotovosti, da se jima saj stroški natisa in vezka povrnejo. Stroški drobnih knjižic sicer niso veliki, vendar se jih boji marsikdo, in tudi založnika ne dobi lahko.

Da bi se tedaj lahko ti stroški polajšali pisateljem in izdateljem in bi se tako čedalje več iger spravilo na svetlo, ali bi ne bilo dobro in tudi pravično, da bi vsaka čitalnica, ktera kako natisnjeno igro na svojem odru predstavlja, izdatelju plačala tantiêmo (delež), kakor je to tudi navada pri javnih glediščih, ktera predstavljajo tako imenovane „v rokopisu natisnjene igre“. Ta tantiêma naj bi za igro znašala 5 gold. Vsaka čitalnica gotovo zmore malo plačilce, izdatelju pa bi bilo vendar v pripomoč, in to bi osrčilo slovenske pisatelje za spisovanje slovenskih iger. Po takem bi bile čitalnice posrednje pospešiteljice slovenskega slovstva.

Prevdarite slavne čitalnice ta nasvèt, in oglasite se o njem!

Kdaj začne izhajati slovensko-nemški slovár?

Tako so vprašale zadnje „Novice“. Ker dobro vem, da se ta reč zdí jako važna vsemu izobraženemu slovenstvu, — in po pravici — uljudno prosim, slavni g. vrednik! da moj odgovor blagovoljno natisnete v svojem časniku.

Kdaj naj pride slovensko-nemški slovar na svetlo, o tem ne sodijo vsi enako. Nekteri — mej njimi tudi „Novice“, kakor so nam same povedale — želé, da se natisne, kolikor je najhitreje mogoče; drugi, mej kterimi je mnogo izobraženih mož, izvrstnih jezikoznancev, sodijo drugače, da bi se namreč tako važno delo nikakor ne prihitelo. K tem se druží, kar se bode pozneje videlo iz njegovega pisma, tudi slavni slovanski Grimm, kakor ga imenuje Schleicher, naš resnični prvák, g. dr. Miklošič; k tem se druží, kakor je nedavno sam poročil v Ljubljano, učeni g. Caf, ki se vedno še zdaj trudi in muči z vestnim, skrbnim nabiranjem slovenskih besed, ter misli, da se pred štirimi leti slovár ne sme ni tiskati začeti; naposled se druží k njim tudi mož mnogoletne delavnosti, Nestor mej slovenskimi jezikoslovci, čestiti g. Zalokar, ki vedno in vedno priporoča, naj se pazno in premišljeno dela, da v slovar ne zaleze kaka jezikoslovna koderčija.

Na ravnost moram povedati, da jaz, ki me je doletéla čast, ktero vém čislati, da bi namreč s svojimi slabimi močmi v celoto zvezal, kolikor morem, kritično razvéjal in razložil, kar so do zdaj za slovensko-nemški slovár nabrali g. dr. Miklošič, g. Zalokar, g. Caf in drugi, tudi glasujem z možmi sodečimi, naj se to delo ne zvrhováti v naglici, ker izkušam, kako je težavno; kajti naj se nikar ne pozabi, da slovár mora deti vsako, tudi najmanjšo besedico na rešeto, in da je beséd na tisoče in tisoče. Te misli se moram tem bolj držati, ker